

Després de les Primàries

written by Joan Fonollosa | 5 de gener de 2019

Dissabte i diumenge passats, 22 i 23 de desembre, es va celebrar la segona volta de les eleccions primàries per escollir una llista inequívocament independentista a Barcelona, en la qual, com els amables lectors que em segueixen ja saben, jo era un dels candidats.

El meu primer deure, doncs, és agrair, a les sis-centes persones que van donar-me el seu vot, la seva confiança i el suport que això significa. És un honor i una responsabilitat que assumeixo amb molt de gust i procuraré ser-ne digne.

Cal també agrair molt de veres l'actuació de les més de sis mil persones que van votar, sigui presencialment, sigui telemàticament, i l'esforç dels voluntaris que durant tot el cap de setmana –i abans– han tingut cura de l'organització i bon desenvolupament de les votacions. Motes gràcies a tots ells.

Ara, ja conformada la llista, es tracta de treballar perquè allò que la justifica sigui una realitat: que la ciutat de Barcelona exerceixi com a capital d'un país que vol ser independent i, com a tal, posi tot el seu pes i tota la seva capacitat al servei d'aquest objectiu. Estic segur que així serà. Tots els companys i companyes que formem la llista i molt especialment els que han quedat més ben classificats que jo, hi estem fermament compromesos, n'estic segur.

Dit això, m'agradaria comentar algunes lliçons que em sembla que tots hem de treure d'aquesta experiència.

La més important: quan se li dóna l'oportunitat de votar, la gent vota. Per si no havia quedat prou ben acreditat l'1-0, quasi deu mil persones una setmana abans, i més de sis mil ara van saber trobar una estoneta, en un cap de setmana nadalenc, per exercir el seu dret. Gairebé cinquanta mil adscrits a les

primàries a tot Catalunya ho demostren. Votar és molt més que posar un paper en una urna: és exercir com a ciutadà, és participar de la vida col·lectiva i, en definitiva, és formar part plenament de la societat que, recordem-ho, no és una massa amorfa sinó la suma de les voluntats de tots. Democràcia vol dir això: decidir entre tots, amb llibertat i ben informats, sobre els afers comuns. I Catalunya, ho ha demostrat una vegada més, és un país profundament democràtic

Aquesta experiència, però, ens ha deixat també altres lliçons no tan agradables però sempre útils per millorar de cara al futur.

La primera ha estat la desigualtat de condicions en què ens hem mogut els candidats. És una cosa que, personalment, he assumit des del primer moment, tot i que no tothom ho ha portat igual: no tots som igual de coneguts ni tenim els mateixos mitjans, de la mateixa manera que tots som diferents i tenim habilitats i coneixements diferents. Justament això és la gràcia d'unes eleccions com aquestes, i una de les coses de més valor de les primàries: cada candidat aporta uns valors i unes potencialitats entre les quals cal triar. Els 54 candidats de la primera volta i els 36 de la segona érem tots diferents, i per tant tots oferíem coses distintes: una riquesa d'elecció que no es dona en les eleccions tal com les hem conegut des de l'any 77 fins ara, i que necessàriament, genera un resultat molt més ric i potent. Un valor que la República ha de preservar i fomentar.

Però això no obvia que s'ha de treballar per garantir que tothom pot fer arribar la seva oferta a la totalitat –o almenys a la gran majoria– dels electors. I és que una bona part del potencial del mecanisme es perd si aquesta diversitat no arriba als electors. Personalment, crec –i tinc dades que ho avalen indirectament– que entre els que m'han escoltat durant la campanya electoral dec haver tret un percentatge de vots molt més alt que el 10% mal comptat obtingut en el recompte global. És clar que el nombre d'electors amb qui he

pogut contactar de manera més o menys directa és força inferior als més de sis mil votants que han exercit el seu dret, malgrat l'oportunitat que em dóna poder publicar aquests escrits a l'*Unilateral*. En aquest sentit seria bo que els organitzadors de les Primàries arreu de Catalunya prenguin nota de determinades disfuncions i errors comesos en el reglament de les de Barcelona per tal de millorar el procés i no repetir-los.

I una característica inesperada dels resultats que ens hauria de fer reflexionar a tots. Procuraré dir-ho de la manera més neutra possible perquè és fàcil de mal interpretar i frega el políticament incorrecte. Però si no diem les coses, mai no resoldrem els problemes.

En aquesta segona volta hi havia 36 candidats, 24 homes i 12 dones. Doncs bé, del lloc 2 a l'11 tot són dones; i les altres dues han quedat classificades en els llocs 13 i 18. Me'n guardaré prou de discutir aquest resultat que, al capdavall, és el que han decidit els votants, però potser faríem bé de reflexionar-hi una mica.

En primer lloc, això comporta que el resultat de la votació no compleix amb l'exigència de la llei electoral que en cada bloc de cinc candidats hi hagi un mínim de dos homes i un mínim de dues dones. En el moment de redactar aquestes línies ignoro què farà la Sindicatura electoral per resoldre-ho, però és un problema que no té solució bona. O bé s'inclouen a la llista, als llocs adjacents, homes que s'hagin compromès a renunciar abans de prendre possessió i per tant realment no són candidats, la qual cosa és un frau de llei, o bé s'altera l'ordre resultant de la votació, i per tant la llista que es presenti finalment no respectarà l'ordre de la votació, la qual cosa és una anomalia clarament antidemocràtica. Es faci el que es faci, una mala solució.

Si s'opta per aquesta darrera solució, el resultat serà que, per complir amb el que no deixa de ser una mesura més o menys

benintencionada per afavorir la igualtat de gènere, s'acaba violant directament un dret fonamental dels electors que és que es respectin els resultats de la votació. I per a més inri, resulta que obliga a fer-ho en sentit invers del pretès. Ves per on.

Però el que ara m'interessa és reflexionar una mica sobre com pot ser que s'hagin donat aquests resultats. Si hi havia 24 candidats i 12 candidates, és més aviat rar que no hagin quedat distribuïdes de manera més uniforme al llarg de la llista. La mateixa portaveu, Anna Arqué, en anunciar els resultats la nit electoral no es va poder estar de dir "ara venen els nois" en arribar al lloc 12.

(Un petit *divertimento* matemàtic: la probabilitat que, en ordenar 24 homes i 12 dones a l'atzar quedin totes les dones al lloc 18 o abans és d'una entre 67.425, és a dir un 0,0015%. Però és que la probabilitat que el primer sigui un home i després vinguin 10 dones seguides és d'una entre 4.172.259. Clarament aquí passa alguna cosa)

Una primera conclusió, positiva, és que podem dir que la República ja és femenina: la gent ja vota pensant en les dones. Més encara: sospito que, per aquesta mateixa raó, un cert nombre d'electors, probablement gran, han comès un error de càlcul, fruit de la inexperiència en situacions com aquesta.

Vejam: hi ha hagut 34.254 vots en total, expressats en 6.254 paperetes, la qual cosa significa una mitjana de 5,5 vots per papereta. Com que cada elector podia votar un màxim de 12 candidats, resulta que la gran majoria no han fet un ús complet d'aquest dret.

Hi havia 6 candidats que es presentaven explícitament en equip amb el guanyador de la primera volta, Jordi Graupera; amb els resultats a la vista cal suposar que al voltant de les 800-1.000 paperetes han votat aquest equip (per cert, els dos

homes de l'equip han quedat en els llocs 12 i 15, els darrers d'entre ells). I és raonable pensar que aquests votants han votat l'equip i només l'equip: 6 vots per papereta, per tant.

Però això és només un 15% dels votants, insuficients per explicar el resultat. Molts dels altres cinc mil votants probablement no devien conèixer més de tres o quatre candidats a qui volien efectivament votar: però en podien votar fins a 12. Aleshores, què fer amb els vots "sobrants"? Crec que un percentatge significatiu de votants, en adonar-se que no votaven cap dona, n'hi han afegit una o dues i potser alguns fins i tot han "completat" la papereta "votant dones". En qualsevol cas, aquesta és una opció correcta des del punt de vista de la igualtat, però fent això han anul·lat en la pràctica l'efecte que pretenien d'afavorir els seus candidats preferits.

Em sembla pertinent explicar aquí dues experiències personals que poden ajudar a posar més llum a la qüestió.

1) Conec dos casos de persones a qui tinc per independentistes que a les eleccions del 21D van votar Ciutadans perquè "Inés Arrimadas és l'única dona cap de llista".

2) Quan, fa uns mesos, anava per Catalunya explicant i debatent la proposta de Constitució per a la República elaborada per Constituïm, hi havia una pregunta que sortia sovint al debat: quin mecanisme hi ha per assegurar que entre els electes al Parlament (i als Ajuntaments) hi hagi igualtat d'homes i dones? La resposta, en principi, sonava sorprenent: cap. Però aviat s'esvaïen els dubtes quan explicava que no es tracta de votar dones perquè són dones, sinó que tots els candidats i candidates parteixin d'una base d'igualtat per tal de poder triar els millors, i que el resultat sigui conseqüència dels mèrits de cadascú.

I si ho fem bé, els escollits seran, més o menys, meitat homes, meitat dones. Perquè es tracta d'això, oi?